Notitie : **Natuurtoets Pinxtenstraat, Haler**

Locatie	: Pinxtenstraat (ong.) te Haler (Gemeente Leudal)
Datum	: 18 maart 2014
Projectnummer	: 211x06985
Opgesteld door	: Reinoud Vermoolen

Voorliggend verslag is opgesteld ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de bouw van 9 woningen aan de Pinxtenstraat in Haler, opgesteld door BRO met projectnummer 211x06985.

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) is vastgelegd.

Natuurbeschermingswet
De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermd Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid
De provinciale groenstructuur bestaande uit Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG) zijn ruimtelijk vastgelegd in het POL. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingszones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingszones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet
De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze natuurtoets

In de natuurtoets zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 4 maart 2014 door een ecoloog van BRO[1] een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist Inschatting Vooronderzoek Vleermuizen (www.vleermuis.net). Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals provinciale natuurgegevens en algemene verspreidingsatlassen. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

[1] BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010).
De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt in het midden van de kern Haler van de gemeente Leudal en wordt in hoofdzaak omringd door woonbebouwing. De kerk van Haler ligt direct ten noorden van het plangebied. De Amersfoortcoördinaten van het midden van de locatie zijn 182,3-355,5[2]. De ligging van het plangebied is te zien in onderstaande afbeeldingen (figuur 1 en 2).

Figuur 1 en 2. (globale) Ligging van het plangebied.

Huidige situatie

Het plangebied is in de huidige situatie ingericht ten behoeve van de St Isidorusschool. Deze is in de huidige situatie niet meer in gebruik. Bebouwing bestaat uit het schoolgebouw, een enkel bijgebouw en een fietsenstalling. Verdere verharding vormt de speelplaats met zandbak. Begroeiing binnen het plangebied bestaat uit gazon en plantsoen waarin met name in het oostelijke deel van het plangebied meerdere hoog opstaande bomen in staan (zie o*nderstaande foto's).*

Foto 1. Zuidwestzijde plangebied

Foto 2. Westzijde plangebied

[2] De getallen staan respectievelijk voor de x-coördinaat en de y-coördinaat van de linkerbenedenhoek van het betreffende kilometervak.

Foto 3. Noordoostzijde plangebied

Foto 4. Midden van plangebied

Toekomstige (geplande) situatie

Op de locatie van de St. Isidorusschool zullen 9 vrijstaande en twee-aaneengebouwde woningen gerealiseerd worden. Bestaande bebouwing en verharding zal gesloopt en verwijderd worden en naar verwachting zal het aanwezige groen (bomen, struiken en gazon) grotendeels gerooid worden. In onderstaande afbeelding (figuur 3) is de toekomstige (concept) inrichting van het plangebied weergegeven.

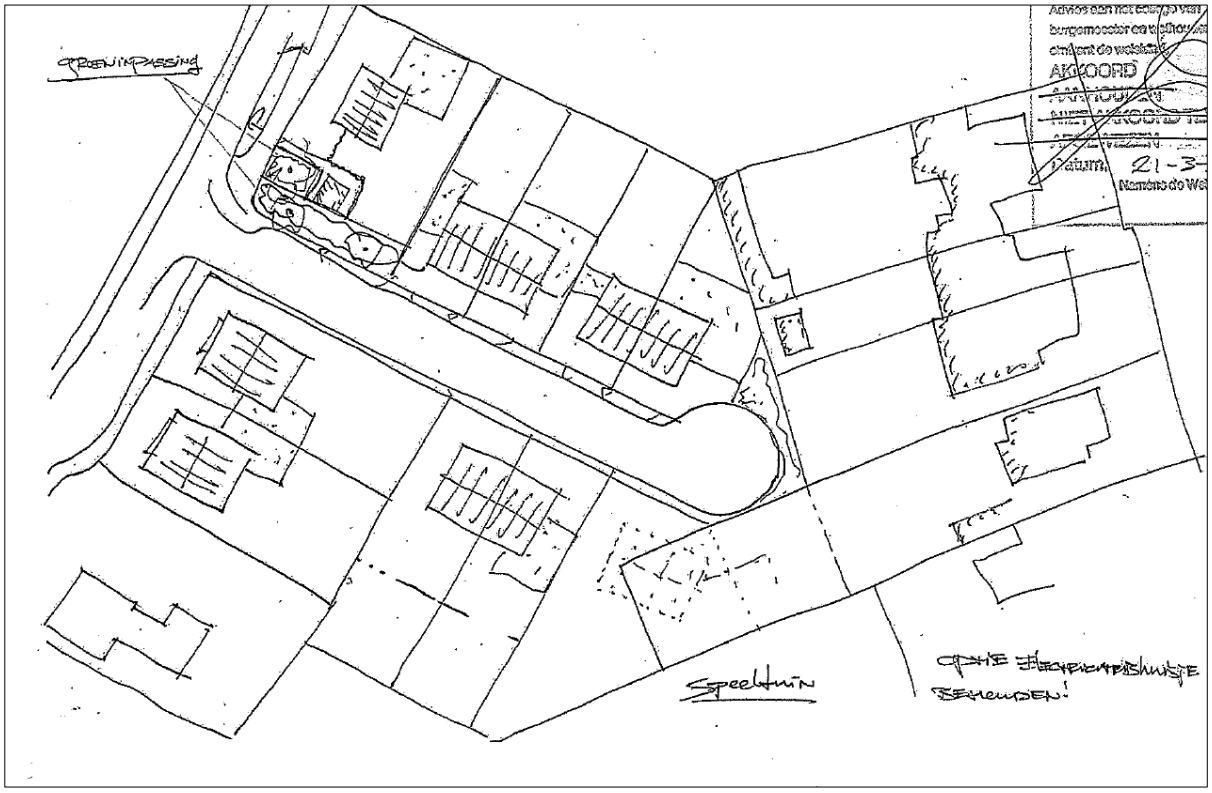

Figuur 3. Conceptschets planontwikkeling.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming
Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied Grensmaas, ligt op meer dan zes kilometer van het plangebied. Gezien deze afstand en de beperkte omvang van de ontwikkeling hoeft in het plan geen rekening gehouden te worden met wettelijke gebiedsbescherming.

Planologische gebiedsbescherming
Het plangebied ligt geheel buiten de EHS of POG zoals deze is vastgesteld op de Groene Waardenkaart van het POL. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken van de provinciale groenstructuur worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Toetsing Flora- en faunawet

<u>Vaatplanten</u>
Tijdens het veldbezoek is de beschermde kleine maagdenpalm (tabel 1) aangetroffen in het plantsoen in het zuidelijke deel van het plangebied tegen de speeltuin aan (zie figuur 3). Zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) zijn niet aangetroffen en worden op basis van het ontbreken van waarnemingen uit de directe omgeving en het aangetroffen ongeschikte habitat uitgesloten voor te komen binnen het plangebied.

Effectenbeoordeling
Voor de genoemde soort van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het verwijderen van individuen te voorkomen. Verwacht wordt echter dat de groeiplaats niet ontzien kan worden. In het kader van de algemene zorgplicht zijn verder geen specifieke maatregelen nodig.

<u>Grondgebonden zoogdieren</u>
Het plangebied vormt geschikt habitat voor grondgebonden zoogdieren. Enkele algemeen beschermde diersoorten van tabel 1 kunnen van het gebied gebruikmaken, zoals mol, huisspitsmuis et cetera. Eekhoorn en steenmarter (beiden tabel 2 soorten) zijn bekend uit de wijde omgeving van het plangebied (5x5 km hok). Vaste rust- en verblijfplaatsen en sporen van eekhoorn en steenmarter zijn echter niet aangetroffen binnen het plangebied. Voor steenmarter geschikte openingen om toegang te krijgen tot de bebouwing zijn eveneens niet aangetroffen. Op basis hiervan worden negatieve effecten op zwaarder beschermde soorten op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling
Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al

het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

De omgeving van het plangebied leent zich voor vleermuizen en het voorkomen is bekend van gewone dwergvleermuis (gebouwbewonende soort) binnen hetzelfde kilometerhok waarbinnen het plangebied gelegen is. In de wijde omgeving (5x5 km hok) zijn ook waarnemingen bekend van vleermuizen als laatvlieger (gebouwbewonende soort) en rosse vleermuis (boombewonende soort). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. Binnen het plangebied is bebouwing aanwezig welke mogelijk geschikt is als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen bijv. in de spouw, onder het dak of achter aanwezige rolluiken. Ruimten in de spouw zijn voor vleermuizen toegankelijk d.m.v. de op meerdere plekken aanwezige open voegen en ruimten onder het dak zijn mogelijk toegankelijk via de daklijst. Daarnaast zijn in het plantsoen en langs de Pinxtenstraat meerdere bomen aanwezig waarin het niet uitgesloten is dat vleermuizen verblijfplaatsen kunnen hebben. Naast de geschiktheid van het plangebied voor vaste verblijfplaatsen kan het plangebied de functie vervullen van vliegroute en (essentieel) foerageergebied voor vleermuizen.

Effectenbeoordeling

Het plangebied kan onderdeel uitmaken van vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen. Gezien de aard van de geplande ruimtelijke ingrepen (sloop van bebouwing, rooien van bomen en struiken) zijn negatieve effecten voor vleermuizen inzake vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied binnen het plangebied niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of en welke functie (vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebied) het plangebied vervult voor vleermuizen.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en nabij het plangebied enkele vogels waargenomen (waaronder huismus, zanglijster, merel, vink, koolmees, heggenmus en winterkoning). Het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen. In de bomen en struiken die verwijderd zullen worden zijn nesten te verwachten van vogels. Tijdens het veldbezoek zaten er meerdere huismussen in groenblijvende struiken in het zuidwestelijk deel van het plangebied (zie foto 1). Tijdens het veldbezoek zijn geen (oude) kraaien- of eksternesten in de (vermoedelijk) te kappen bomen aangetroffen.

Effectenbeoordeling

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels, koloniebroeders en gebouwbewonende vogelsoorten zoals huismus. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Huismus is binnen het plangebied aangetroffen en wel in groenblijvende struiken langs de zuidgrens. Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedplaatsen voor huismus aanwezig en de aangetroffen individuen zullen hoogstwaarschijnlijk broeden onder de daken van de huizen langs de Pinxtenstraat direct ten zuiden van het plangebied. Indien de struiken verwijderd zullen worden zal voldoende schuil- en rustgelegenheid overblijven in de aanwezige bomen en struiken in de achtertuinen. In de toekomstige situatie zal mogelijk nieuwe schuil- en rustgelegenheid gecreëerd worden in de tuinen van de nieuw gerealiseerde woningen. Naast (groenblijvende) struiken zal het aanwezige gazon binnen het plangebied onderdeel kunnen vormen (als foerageergebied) van het leefgebied van in de directe omgeving broedende huismussen. Verwacht wordt dat er voldoende foerageergebied voorhanden blijft in de omgeving en dat de nieuwe inrichting van het plangebied (tot in zekere mate) nieuwe foerageermogelijkheden zal bieden. Hiervoor zou in het ontwerp ingezet kunnen worden voor een huismusvriendelijke inrichting van het plangebied. Negatieve effecten voor huismus worden zo uitgesloten.

Voor de voorgenomen ontwikkeling zullen bomen en struiken worden gerooid. De nesten van vogelsoorten die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Voor de meeste vogelsoorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Door het verwijderen van beplanting buiten de broedperiode (half maart- half juli) uit te voeren, wordt het risico op overtreding van de Flora- en Faunawet voor deze vogelsoorten sterk verminderd.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mag de aanwezige beplanting ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

<u>Vissen, amfibieën en reptielen</u>
Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën binnen het plangebied kan worden uitgesloten. Het weinige groen in het plangebied zal ook geen deel uitmaken van het landhabitat van amfibieën. Hooguit zijn in het plangebied zwervende exemplaren te verwachten van algemene soorten amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker (Tabel 1). Strenger beschermde soorten worden niet verwacht voor te komen.

<u>Beschermde ongewervelde diersoorten</u>
Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikt habitat. Het voorkomen van strenger beschermde ongewervelde soorten (tabel 2 en 3) is met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen.

Conclusie en aanbevelingen

- Het plangebied kan onderdeel uitmaken van vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen. Gezien de aard van de geplande ruimtelijke ingrepen

(sloop van bebouwing, rooien van bomen en struiken) zijn negatieve effecten voor vleermuizen inzake vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied binnen het plangebied niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of en welke functie (vaste verblijfplaats, vliegroutes en/of foerageergebied) het plangebied vervult voor vleermuizen.

- Het plangebied maakt onderdeel uit van het leefgebied van huismus in de vorm van schuil- en rustgelegenheid in de groenblijvende struiken in de zuidrand. Met het rooien van struiken en bomen zal schuil- en rustgelegenheid, in ieder geval tijdelijk, afnemen. Er blijft echter voldoende schuil- en rustgelegenheid aanwezig in de directe omgeving. Naast (groenblijvende) struiken zal het aanwezige gazon binnen het plangebied als foerageergebied onderdeel kunnen vormen van het leefgebied van in de directe omgeving broedende huismussen. Verwacht wordt dat er voldoende foerageergebied voorhanden blijft in de omgeving en dat de nieuwe inrichting van het plangebied tot in zekere mate nieuwe foerageermogelijkheden zal bieden. Hiervoor zou in het ontwerp ingezet kunnen worden voor een huismusvriendelijke inrichting van het plangebied. Negatieve effecten voor huismus zijn dan uitgesloten.
- Over het algemeen zijn nesten van de meeste soorten vogels uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Door de werkzaamheden buiten de broedperiode (half maart- half juli) uit te voeren, wordt het risico op overtreding van de Flora- en Faunawet voor deze vogelsoorten sterk verminderd. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaatsvinden dient de uitvoeringslocatie vooraf en tijdens de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te zijn voor broedende vogels. Dit kan door het kappen van bomen en het kort maaien (en houden) van de aanwezige vegetatie voorafgaand aan het broedseizoen.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn echter geen specifieke maatregelen nodig voor aanwezige flora- en fauna.